

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/8/2024
Identifikačné číslo spisu:	3722200699
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3722200699.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. H., nar. XX. N. XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, dieťa rodičov, matka: J. R., nar. XX.I. XXXX, bytom C. H. B. XX, právne zastúpená: Advokátska kancelária Mestická, Slovíková, s.r.o., so sídlom Žilina, Hviezdoslavova 6, otec: I. H., nar. XX. S. XXXX, H. C. H., Š. XXXX/XXX, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Róbert Fatura, advokát, s.r.o., so sídlom Považská Bystrica, Centrum 18/23. IČO: 46 528 644, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, v konaní o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, zo dňa 18.januára 2024, č.k. 15CoP/64/2023-221, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 20. marca 2023 č.k. 12P/10/2022-167 (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku II., ktorým súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého Q. H., nar. XX. N. XXXX výživným vo výške 100 Eur mesačne, ktoré bude poukazovať vždy k 15. dňu v mesiaci, vopred k rukám maloletého, od právoplatnosti rozsudku. V ostatných výrokoch ostáva rozsudok súdu prvej inštancie nezmenený. Ďalej rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Súd prvej inštancie výrokom I. schválil rodičovskú dohodu, ktorou zveril maloletého Q. H., nar. XX. N. XXXX do striedavej starostlivosti, upravil podmienky osobnej starostlivosti a rozhodol, že trvalým bydliskom bude trvalé bydlisko otca. Daňový bonus bude poberať otec, rodinné prídavky bude poberať matka. Výrokom III. rozhodol, že sa týmto menia rozsudky Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 3P/72/2015, zo dňa 19.01.2016 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 8P/9/2017, zo

dňa 22.05.2019, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 4CoP/50/2019, zo dňa 19.05.2021. Výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Tieto výroky neboli predmetom odvolacieho konania a nie sú predmetom dovolacieho konania.

3. Súd dokazovaním zistil, že naposledy bola otcovi i počas trvania striedavej osobnej starostlivosti stanovená vyživovacia povinnosť rozhodnutím odvolacieho súdu zo dňa 19.05.2021, a to na sumu 170 Eur mesačne. V zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že výživné možno zvýšiť, resp. znížiť len vtedy ak sa zmenia pomery, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane jeho rodičov, a teda v danom prípade pri zmene už určeného výživného súd musí prihliadnuť len na podstatné zmeny, či už na strane rodičov alebo maloletého, ktoré by mohli privodiť zmenu skoršieho rozhodnutia. Pokiaľ ide o maloletého Q., je nepochybné, že tento v čase poslednej úpravy výživného navštevoval prvý stupeň základnej školy, v súčasnosti je už žiakom X. ročníka základnej školy. Už len túto skutočnosť ustálená súdna prax považuje za zásadnú zmenu pomerov. Maloletý je starší, vyspelejší, prirodzene vzrástli i životné náklady. Hoci rodičia sa na úhradách za školu, basketbalový krúžok podieľajú viac menej na polovicu, odôvodnené potreby oprávnenej osoby nezahŕňajú len ošatenie, obuv, bytové potreby, ale sú koncipované širšie, zahŕňajú potreby zdravotné, kultúrne. Na strane matky taktiež došlo k zmene pomerov, a to v tom smere, že v čase poslednej úpravy výživného bola zamestnaná, v súčasnosti je na rodičovskej dovolenke, pribudla jej jedna vyživovacia povinnosť, a teda jej príjem sa znížil, hoci na druhej strane jej pribudol príjem z prenájmu bytu. Bolo tiež preukázané, že väčšinu výdavkov platí jej súčasný manžel. Na druhej strane tým, že matka sa presťahovala, odpadol jej výdavok 67,- Eur na vozenie maloletého Q. do školy do Považskej Bystrice.

4. Pokiaľ išlo o pomery na strane otca, súd má za to, že u tohto k zmene pomerov nedošlo, okrem toho, že sa mu narodilo druhé dieťa. To, že otcovi pribudla vyživovacia povinnosť už bolo súdom zohľadnené a aj z tohto dôvodu mu bola pôvodná suma výživného vo výške 220,- Eur od 04.júla 2020, teda odo dňa narodenia druhého syna, znížená na sumu 170,- Eur. Je síce zrejmé, že otec má deklarovaný príjem zo zamestnania 526,19 Eura, avšak súd má za to, že tento nezodpovedá reálnym mesačným výdavkom, ktoré otec pravidelne každý mesiac vynakladá. Príjem otca a jeho partnerky, ktorá poberá rodičovský príspevok predstavuje spolu 852,19 Eura, pričom celkové ich výdavky predstavujú sumu minimálne 1.397,97 Eura, pričom otec v takto deklarovaných výdavkoch nezahrnul napríklad stravu a telefóny, ktoré výdavky nepochybne s partnerkou taktiež vynakladajú. Súd neuveril tvrdeniam otca, že väčšinu výdavkov platí jeho partnerka, a to z úspor, resp. z dedičstva, táto skutočnosť nebola nijako preukázaná, naopak z predložených výpisov vyplýva, že väčšina platieb odchádza z jeho účtu. Súd preto u otca vychádzal z príjmu, ktorý, ktorý by otec mohol dosahovať a ktorý je preukázaný jeho reálnymi výdavkami podľa výpisov z účtu a jeho vlastných tvrdení. Preto mal súd za to, že otcov príjem je minimálne vo výške, ktorá bola stanovená už Krajským súdom v Trenčíne, a to X XXX J. -X XXX Eur, jeho výdavky sú taktiež približne rovnaké ako v čase poslednej úpravy výživného (tieto sa zvýšili v podstate len z dôvodu rastu cien), a teda k zmene pomerov na jeho strane ani v tomto smere nedošlo.

5. Súd vzhliadol zmenu pomerov na strane maloletého (nástup na druhý stupeň základnej školy, maloletý je starší, vyspelejší, zvyšujú sa jeho odôvodnené potreby), ktorá zmena by však neodôvodňovala zníženie pôvodne určeného výživného, práve naopak. Na strane matky však nepochybne sa výdavky na maloletého znížili, keď jej odpadol výdavok na vozenie maloletého Q. do školy, a preto súd znížil vyživovaciu povinnosť na maloletého zo sumy 170,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne.

6. Pokiaľ otec žiadal vyživovaciu povinnosť v rámci striedavej osobnej starostlivosti zrušiť, súd uviedol, že neurčenie vyživovacej povinnosti pri striedavej osobnej starostlivosti prichádza do úvahy vtedy, ak obaja rodičia majú približne rovnaké majetkové, zárobkové a osobné pomery a dĺžka striedavej osobnej starostlivosti je približne rovnaká. Súd však vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že majetkové a zárobkové pomery rodičov sú rozdielne, otec má niekoľkonásobne vyšší príjem ako matka, a teda výživné je potrebné určiť z dôvodu, aby matka mohla maloletému zabezpečiť také podmienky ako má maloletý v čase, keď je v starostlivosti otca. V tomto smere súd tiež poukazuje na skutočnosť, že hoci životná úroveň matky nie je zlá, túto jej zabezpečuje práve jej súčasný manžel, ktorý hradí väčšinu výdavkov.

7. Odvolací súd konštatoval, že súd v novom konaní posudzoval len, či nastala zmena pomerov. Nemá možnosť a ani nemôže prehodnocovať predchádzajúce právoplatné rozhodnutie. Svojím novým rozhodnutím však môže reagovať na zmeny, ktoré nastali od posledného rozhodnutia upravujúceho práva a pomery na strane rodičov a detí (§ 78 Zákona o rodine). Pokiaľ teda súd v právoplatnom rozhodnutí konštatoval potencionálny príjem otca (vzhľadom na jeho deklarované výdavky), príjem vyšší ako ho preukazoval v konaní, z takejto možnosti vychádzal aj súd v tomto prípade, keď prehodnocoval zmenu pomerov na strane otca. Správne potom konštatoval, že na strane otca vo vzťahu k jeho príjmom k zmene pomerov nedošlo. Za tejto situácie, aj keď dieťa je v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a približne rovnakým pomerom sa podieľajú rodičia na platení jeho výdavkov súvisiacich s návštevou školy a mimoškolskými aktivitami, správne súd prvej inštancie konštatoval, že otec ma vyšší príjem oproti matke a zaviazal ho na vyrovnanie životnej úrovne dieťaťa (počas pobytu u matky) platením výživného, a to vo výške 100 Eur. Došlo tak teda od poslednej úpravy výživného k jeho zníženiu, keď súd zohľadňoval znížené náklady matky v súvislosti s dopravou, ktoré mala do doby presťahovania sa do Považskej Bystrice. Súd prvej inštancie tak v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec v zastúpení advokátom včas dovolanie z dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP, s tým, že súd nesprávnym procesným postupom mu ako strane znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal, že rozhodnutie súdu je podľa jeho názoru arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a súd nedostatočne vysvetlil svoje závery, čím porušil právo otca na spravodlivý proces. Dovolateľ zopakoval a zhrnul skutkový stav. Uviedol, že ak sa aj akceptoval potencionálny príjem otca, ktorý uvádza súd ako preukázaný, v súčte s príjmom jeho partnerky je na úrovni príjmu matky s manželom, a teda majú rodičia príjmové a majetkové pomery rovnaké. Súd prvej inštancie nevyhodnotil existenciu druhého dieťa oboch rodičov identicky u matky a otca, keďže u matky na to prihliadol a u otca iba skonštatoval, že k zmene pomerov nedošlo, avšak uvedené konštatovanie súdu nie je pravdivé, keďže druhý syn otca - maloletý S. začal navštevovať materskú školu, a tak sa náklady na neho otcovi navýšili. Súd taktiež žiadnym spôsobom nevyhodnotil a nezohľadnil zhoršený zdravotný stav partnerky otca, čo v čase rozhodovania súdu a aj do budúcnosti výrazne ovplyvňuje možnosti otca. Pokiaľ prvostupňový súd vyhodnotil príjem a uhrádzanie bežných životných nákladov otca v jeho neprospech, otec s takýmto záverom nesúhlasí, pričom poukazuje na to, že jeho príjem a zárobkové možnosti sú také, aké preukázal v rámci ním predložených dôkazov, a tak nie je možné iba z pozície subjektívneho hodnotenia prejsť k tzv. potencionalite jeho príjmu. Otec maloletého zároveň poukazuje na to, že v rámci prvostupňového dokazovania preukazoval u svojej partnerky existenciu úspor, ktoré však neboli zohľadnené z hľadiska úhrady spoločných nákladov domácnosti s otcom maloletého. V prípade, ak by prvostupňový súd tieto akceptoval nemôže dôjsť k záveru o neuverení súdom príjmovým pomerom otca maloletého a to práve z dôvodu, že nedisponuje dostatkom príjmu na ich úhradu. Ako z hore uvedeného vyplýva, súd pri komplexnom hodnotení dôkazov mal vyživovaciu povinnosť zrušiť, a to okrem už uvádzaného aj z dôvodu striedavej starostlivosti a rovnakého podieľania sa na životných nákladoch maloletého zo strany otca a matky, ak nie väčším podielom zo strany otca. Príjmy a majetkové pomery oboch rodičov sú prakticky pri ich komplexnom hodnotení veľmi podobné, čo sa odráža aj na adekvátnej životnej úrovni maloletého Q.. Konajúce súdy sa nedostatočne vyjadrili k relevantným námietkam otca a nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutie, čím bolo porušené právo otca na spravodlivý proces. Zároveň súd nevyhodnocoval potencionalitu príjmu u matky z prenájmu bytu, pričom uvedené vyhodnotiť mal, keďže u otca potencionalitu príjmu skúmal.

9. Navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 15CoP/64/2023-221 zo dňa 18.januára 2024 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 12P/10/2022-167 zo dňa 20.marca 2023 a vec vrátil súdu na nové rozhodnutie.

10. Matka vo vyjadrení zo dňa 29. apríla 2024 v zastúpení advokátkou, k dovolaniu otca uviedla, že s

rozhodnutím súdu v celom rozsahu súhlasí. Oba pri rozhodovaní o výške vyživovacej povinnosti vychádzali z poslednej úpravy, a to z rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19. mája 2021, kedy bola vyživovacia povinnosť určená na sumu 170 Eur s prihliadnutím na vtedy aktuálny príjem matky a skutočnosť, že matka žila v Žiline. V súčasnosti je na rodičovskej dovolenke s druhým dieťaťom, synom Oliverom, poberá rodičovský príspevok. Zároveň sa presťahovala zo Žiliny do Považskej Bystrice, čím jej odpadol výdavok na dopravu. Súd tieto skutočnosti zohľadnil a v rozsudku sa s nimi aj vysporiadal. Zmena pomerov na strane otca od posledného rozhodovania v roku 2021 nenastala, keďže mal druhé dieťa už v čase poslednej úpravy výživného, taktiež jeho partnerka nepracovala - rovnako tak, ako v súčasnosti, a to bez ohľadu na to, či z dôvodov rodičovskej dovolenky alebo zdravotných dôvodov. Zdôraznila, že podieľanie sa manžela matky mal. dieťaťa na prevažnej väčšine životných nákladov nie je dôvodom na to, aby vyživovacia povinnosť otca bola zrušená. Primárnu vyživovaciu povinnosť k dieťaťu majú rodičia, nie ich partneri, resp. manželia. Navrhovala, aby dovolací súd dovolanie otca zamietol.

11. Kolízny opatrovník mal. Q. H. - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí vo vyjadrení zo dňa 10. apríla 2024 uviedol, že sa naďalej pridrižiava svojich vyjadrení v rámci súdneho konania vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletému Q. H., vedeného na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „OS PB“), č.k. 12P/10/2022, v plnom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutím Okresného súdu Považská Bystrica. Taktiež sa naďalej pridrižiava svojich vyjadrení v správe zo dňa 26.4.2023, podanej k odvolaniu otca voči rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica. V plnom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutím Krajského súdu Žilina, ktoré rešpektuje najlepší záujem mal. dieťaťa.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že odporca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), dovolanie podľa § 447, písm. f) CSP odmietol. Dovolací súd stručne uvádza dôvod svojho rozhodnutia (§ 451 ods.3 CSP) .

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok „CSP“ dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie súdu je podľa jeho názoru arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a súd nedostatočne vysvetlil svoje závery, čím porušil právo otca na spravodlivý proces. Tvrdil, že súd pri komplexnom hodnotení dôkazov mal vyživovaciu povinnosť zrušiť, a to okrem už uvádzaného aj z dôvodu striedavej starostlivosti a rovnakého podieľania sa na životných nákladoch maloletého zo strany otca a matky, ak nie väčším podielom zo strany otca. Príjmy a majetkové pomery oboch rodičov sú prakticky pri ich komplexnom hodnotení veľmi podobné, pričom vychádzal z majetkových pomerov manžela matky, ktorý nie je rodičom mal. Q. H. V tejto súvislosti sa dovolací súd stotožňuje s právnym názorom matky vo vyjadrení k dovolaniu, že podieľanie sa manžela matky mal. dieťaťa na prevažnej väčšine nákladov nie je dôvodom na to, aby bola vyživovacia povinnosť otca zrušená. Dovolací súd dodáva, že je potrebné oceniť, pokiaľ manžel matky vytvára priaznivé životné podmienky pre celú rodinu, vrátane dieťaťa, ku ktorému nemá priamu vyživovaciu povinnosť v zmysle zákona o rodine. Vyživovaciu povinnosť majú rodičia mal. dieťaťa. Súd prvej inštancie v bode 49 správne skonštatoval, keď zistil, že hoci životná úroveň matky nie je zlá, túto zabezpečuje práve jej súčasný manžel, ktorý hradí väčšinu výdavkov. Dovolací súd konštatuje, že riadnemu odôvodneniu zodpovedá aj rozsudok odvolacieho súdu správne s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

15. Najvyšší súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nebol naplnený.

16. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.